

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

รัฐทางเหนือของมาเลเซียมีประวัติศาสตร์เกี่ยวข้องกับชนชาติไทยมาอย่างยาวนาน ทั้งในฐานะที่เป็นเมืองประเทศราชของไทยในสมัยกรุงศรีอยุธยา และต้นกรุงรัตนโกสินทร์ หรือการเป็นมณฑลทางใต้ของไทยในสมัยปฏิรูปการปกครองในของรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ แม้ในปัจจุบันรัฐทางเหนือของมาเลเซียอันประกอบด้วย ไทรบุรี กลันตัน ตรังกานู ปะลิสและเปรัก จะอยู่ภายใต้การปกครองของสหพันธรัฐมาเลเซียแล้ว แต่ภายในรัฐดังกล่าวยังมีคนไทย และชุมชนชาวไทยอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งคนไทยเหล่านี้ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในรัฐตอนเหนือของประเทศมาเลเซีย โดยเฉพาะในรัฐเกดะห์ (ไทรบุรี) กลันตัน ปะลิสและเปรัก โดยคนไทยเหล่านี้ดำรงฐานะเป็นชนกลุ่มน้อยของประเทศมาเลเซีย

สำหรับรัฐกลันตัน (Kelantan) หนึ่งในห้ารัฐทางเหนือของมาเลเซียที่มีพรมแดนติดกับประเทศไทย และเป็นรัฐที่พรรคอิสลามมาเลเซีย (PAS) มีฐานอำนาจอยู่ในรัฐนี้มานานหลายปี จึงทำให้กลันตันเป็นรัฐที่มีความเป็นอนุรักษ์นิยมทางสังคมมากที่สุดในประเทศ โดยมีองค์ประกอบทางชาติพันธุ์หลักคือ ชาวมลายู ชาวจีน และไทยซึ่งจากข้อมูลของสมาคมสยามกลันตันพบว่า มีคนเชื้อสายไทยในรัฐนี้ทั้งสิ้น 14,532 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 10 กันยายน 2551) ซึ่งส่วนใหญ่จะอาศัยรวมกันหนาแน่นที่ อำเภอตุมปัต นับถือพระพุทธศาสนา และใช้ภาษาไทยประจำถิ่นในการติดต่อสื่อสาร

คนไทยในรัฐทางเหนือของมาเลเซีย นั้น มีวิถีชีวิตที่น่าสนใจ เพราะสภาพชีวิตที่อยู่ท่ามกลางสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างในประเทศมาเลเซีย แต่ก็ยังสามารถดำรงอัตลักษณ์ความเป็นไทยเอาไว้ได้ และถึงแม้จะถูกรีดรอนสิทธิบางประการเพราะเป็นชนกลุ่มน้อยในประเทศมาเลเซีย แต่คนไทยเหล่านี้ก็มีความพยายามที่จะสร้างอำนาจต่อรองทั้งทางด้านการเมืองและสังคม เฉพาะอย่างยิ่งในรัฐกลันตันที่มีความเป็นอนุรักษ์นิยมทางสังคมมากที่สุด ย่อมมีข้อจำกัดในการแสดงบทบาททางสังคมมากขึ้นตามไปด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิถีชีวิต วัฒนธรรม สถานภาพและบทบาททางสังคมของคนไทยในรัฐกลันตันประเทศมาเลเซีย ตลอดทั้งศึกษาลักษณะการมีส่วนร่วมในการพัฒนาในระดับต่าง ๆ อีกด้วย เพื่อเป็นกรณีศึกษาและเป็นข้อมูลสำคัญในการกำหนดนโยบายการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการดูแลชนกลุ่มน้อยในประเทศไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิถีชีวิตและการปรับตัวคนไทยในรัฐกลันตัน ด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม
2. เพื่อศึกษาการจัดระเบียบทางสังคมและดำรงอัตลักษณ์ความเป็นไทย ของคนไทยในรัฐกลันตัน
3. เพื่อศึกษาสถานภาพ และบทบาททางสังคมของคนไทยในรัฐกลันตัน
4. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาในระดับต่าง ๆ ของคนไทยในรัฐกลันตัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. คนไทยในรัฐกลันตัน หมายถึง คนที่ถือสัญชาติมาเลเซีย แต่มีเชื้อสายไทย และเป็นกลุ่มคนที่อาศัยอย่างถาวรในรัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย ตลอดทั้งมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมร่วมกันในวิถีชีวิต ศาสนา และวัฒนธรรม
2. อัตลักษณ์ความเป็นไทย หมายถึง ลักษณะเฉพาะของคนไทยในรัฐกลันตัน ที่มีลักษณะร่วมหรือคล้ายคลึงกับคนไทยในประเทศไทยในด้านวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี
3. การจัดระเบียบสังคม หมายถึง ระเบียบ แบบแผน และกฎเกณฑ์ ต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นมาเพื่อเป็นแนวปฏิบัติสำหรับสมาชิกในสังคม ของกลุ่มคนไทยในรัฐกลันตัน
4. สถานภาพทางสังคม หมายถึง ตำแหน่ง สิทธิ หรือชั้นทางสังคม ที่คนไทยในรัฐกลันตันครอบครองเป็นเจ้าของ
5. บทบาททางสังคม หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำของคนไทยในรัฐกลันตัน ที่แสดงออกทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม
6. การมีส่วนร่วมในการพัฒนา หมายถึง ความร่วมมือของคนไทยในรัฐกลันตัน ทั้งในระดับปัจเจกบุคคลและกลุ่มคน เพื่อเข้าร่วมรับผิดชอบในกระบวนการพัฒนาทั้งในระดับชุมชน ระดับรัฐ และระดับประเทศ

ขอบเขตการศึกษา

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลดังต่อไปนี้
 - 1.1 แหล่งข้อมูลเอกสาร เป็นแหล่งข้อมูลเบื้องต้น จากเอกสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคนไทยในรัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย
 - 1.2 แหล่งข้อมูลภาคสนาม เป็นการศึกษาคนไทยที่อาศัยอยู่ในชุมชนชาวไทยในรัฐกลันตัน โดยลักษณะที่บ่งบอกถึงความเป็นชุมชนชาวไทย มีเกณฑ์ในการเลือกดังนี้

1.2.1 เป็นท้องถิ่นดั้งเดิมที่มีคนไทยอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก

1.2.2 เป็นท้องถิ่นที่มีลักษณะร่วมทางสังคม การเมือง เศรษฐกิจและวัฒนธรรม และสามารถใช้ลักษณะร่วมดังกล่าวอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมของท้องถิ่นได้

1.2.3 ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาถิ่นในชีวิตประจำวัน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

2.1 วิถีชีวิตและการปรับตัวคนไทยในรัฐกลันตัน ด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม

2.2 การจัดระเบียบทางสังคมและดำรงอัตลักษณ์ความเป็นไทย

2.3 สถานภาพ และบทบาททางสังคมของคนไทยในรัฐกลันตัน

2.4 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาในระดับต่าง ๆ ของคนไทยในรัฐกลันตัน

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ทั้งที่เป็นเอกสาร งานวิจัย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการทำความเข้าใจ สภาพชุมชน และวิถีชีวิตของคนไทยในรัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย

2. เก็บข้อมูลภาคสนาม ในพื้นที่ของชุมชนชาวไทยในรัฐกลันตัน โดยกำหนดเงื่อนไขและวิธีการดังนี้

2.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วย

2.1.1 กลุ่มผู้นำทางศาสนา ได้แก่ เจ้าอาวาสวัด ไวยาวัจกร ครูสอนศีลธรรม

2.1.2 กลุ่ม ผู้นำชุมชน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้านหรือผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชน

2.1.3 กลุ่มประชาชนทั่วไป ได้แก่ คนไทยซึ่งเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ศึกษา

2.2 การเก็บข้อมูลภาคสนาม

2.2.1 การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non – participant Observation) ในสภาพสังคมด้านวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ วัฒนธรรม ประเพณี เป็นต้น

2.2.2 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลหลัก
รายบุคคล

2.2.3 การสัมภาษณ์แบบเน้นจุด (Focus Group Interviews) ในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักแต่ละกลุ่ม เพื่อตรวจสอบข้อมูล และค้นหาข้อสรุปร่วมในแต่ละประเด็น

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามประเด็นการวิจัย และนำเสนอในลักษณะของการพรรณนา

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาข้อมูลด้านเอกสารเพื่อเป็นกรอบในการทำความเข้าใจ ประเด็นต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎี และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิด และทฤษฎี

1.1 ทฤษฎีการกระทำระหว่างกันด้วยสัญลักษณ์ (Symbolic Interactionism Theory)

ทฤษฎีการกระทำระหว่างกันด้วยสัญลักษณ์เป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญต่อมนุษย์แต่ละคน และช่วยให้ความเข้าใจในสังคมมนุษย์มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น จากออบ โมเรโน (Jacop Moreno) นักทฤษฎีชาวอเมริกันได้เสนอแนวคิดว่าองค์กรทางสังคมประกอบด้วยเครือข่ายของบทบาทจำนวนหนึ่ง (Network of Roles) ซึ่งเป็นตัวบังคับและให้แนวทางแก่การกระทำต่างๆ บทบาทเหล่านั้นมี 3 ประเภทคือ 1) บทบาทที่เกี่ยวข้องกับความจำเป็นทางชีวภาพ (Psychosomatic Role) เป็นบทบาทที่ผู้แสดงไม่รู้ตัวแต่ปฏิบัติตามเงื่อนไขของสังคม 2) บทบาทตามสภาพสังคม (Psychodramatic Role) เป็นบทบาทที่บุคคลแสดงตามความคาดหวังและสภาพสังคมเฉพาะ และ 3) บทบาททางสังคม (Social Role) เป็นบทบาทที่บุคคลแสดงตามความคาดหวังทั่วไปของสังคม ในขณะที่ ราล์ฟ ลินตัน (1893-1953) นักทฤษฎีชาวอเมริกันได้ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับสถานภาพและบทบาท ซึ่งสถานภาพคือสิทธิและหน้าที่ต่างๆ ของบุคคล ในขณะที่บทบาทคือส่วนที่เป็นพลวัตของสถานภาพบุคคลและจะได้รับมอบหมายให้ดำรงสถานภาพโดยมีความสัมพันธ์กับสถานภาพอื่น เมื่อเขาใช้สิทธิและหน้าที่อันเป็นส่วนต่าง ๆ ของสถานภาพก็เท่ากับเขาแสดงบทบาทนั่นเอง (สัญญา สัญญาวิวัฒน์. 2550: 167-168 และ สนธยา พลศรี. 2545: 94)

กล่าวโดยสรุป ทฤษฎีการกระทำระหว่างกันโดยสัญลักษณ์ให้ความสนใจในความเป็นปัจเจกของบุคคล ที่ต่างต้องมีการปฏิสัมพันธ์ทั้งภายในตนเอง บุคคลอื่น และสังคม โดยมีการกำหนดสัญลักษณ์เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ทฤษฎีการกระทำระหว่างกันด้วยสัญลักษณ์ จึงเป็นกรอบให้ผู้วิจัยสามารถจำแนกแยกแยะสถานภาพของการแสดงบทบาทของชาวไทยในรัฐกลันตันได้ ตลอดจนสามารถเล็งเห็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนไทยกับคนไทย และคนไทยกับรัฐมาเลเซียอีกด้วย

1.2 ทฤษฎีความขัดแย้ง (Conflict Theory)

ความขัดแย้งเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของสังคมมนุษย์ เท่า ๆ กับการเป็นระเบียบหรือ

ความสมดุลในสังคม เพียงแต่เป็นคนละด้านของชีวิตเท่านั้น กล่าวคือมีกลไกบางอย่างที่ทำให้ความขัดแย้งในสังคมเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่พ้น เช่นการที่บุคคลมีอำนาจไม่เท่ากัน ทำให้คนที่มีอำนาจมากถือโอกาสเอารัดเอาเปรียบผู้มีอำนาจน้อย ทำให้เป็นแหล่งที่มาของความตึงเครียด และการขัดแย้งในสังคม การที่สังคมมักมีของหายากอยู่อย่างจำกัดเป็นเหตุให้ต้องมีการต่อสู้ดิ้นรน เพื่อให้ได้ส่วนแบ่งจากของที่มีอยู่อย่างจำกัดนั้น หรือในสังคมมักมีกลุ่มต่าง ๆ ที่มีเป้าหมายไม่เหมือนกัน กลุ่มเหล่านี้จึงต้องแข่งขันชิงกันบรรลุเป้าหมายนั้น อันเป็นเหตุให้ต้องมีการกระทบกระทั่งระหว่างกลุ่มได้ เป็นต้น (สัญญา สัญญาวิวัฒน์. 2550: 71-72) Lewis A. Coser นักสังคมวิทยาชาวอเมริกันในกลุ่ม Conflict Functionalism กล่าวว่า ความขัดแย้งมีหน้าที่หรือมีผลในทางที่ดีต่อการรักษาสังคม กล่าวคือ สังคมเป็นระบบใหญ่ที่ประกอบไปด้วยระบบย่อยๆ ที่มีความสัมพันธ์กัน ระบบย่อยดังกล่าวอาจไม่สมดุล ตึงเครียด และเกิดความขัดแย้งอยู่เสมอ โดยความขัดแย้งเป็นรูปแบบของการกระทำระหว่างกันทางสังคม ดังนั้นหน้าที่สำคัญของความขัดแย้ง คือการขยายขอบเขตของกลุ่มแต่ละกลุ่มให้มีโอกาสรู้จักกัน ถึงแม้ว่าการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างกลุ่มต่าง ๆ จะเป็นไปในรูปแบบของความขัดแย้ง แต่จะก่อให้เกิดผลดีคือความสามัคคี และการรักษาเอกลักษณ์ของแต่ละกลุ่มที่มีความขัดแย้งกันอยู่ Coser แบ่งความขัดแย้งออกเป็น 2 ประเภทคือ 1) ความขัดแย้งที่แท้จริง (Realistic Conflict) เป็นความขัดแย้งที่เกิดจากความรู้สึกคับข้องใจของบุคคล ในเรื่องการตอบสนองความต้องการต่าง ๆ ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ และนำมาซึ่งการต่อสู้กันระหว่างชนชั้น หรือกลุ่มคนที่เสียสิทธิต่าง ๆ 2) ความขัดแย้งไม่แท้จริง (Nonrealistic Conflict) เป็นความขัดแย้งที่ไม่มีเป้าหมายในการต่อสู้ที่แน่นอน เป็นลักษณะของการปลดปล่อยอารมณ์ที่ตึงเครียด เช่น การชุบชิบนิินทา การกล่าวโจมตีให้ร้าย เป็นต้น (พัชรินทร์ สิริสุนทร. 2547:52-54)

กล่าวโดยสรุป ทฤษฎีความขัดแย้ง เชื่อว่าระบบสังคมประกอบด้วยระบบย่อยหลายระบบ แต่ละระบบย่อยมีบทบาทหน้าที่ของตนเอง ระบบย่อยเหล่านี้จะขาดความเสมอภาคหรือไม่เท่าเทียมกัน ระบบย่อยที่เหนือกว่าจะเอารัดเอาเปรียบและครอบงำระบบย่อยที่ต่ำด้อยกว่า จึงทำให้เกิดความขัดแย้งในสังคมขึ้น ความขัดแย้งจะนำไปสู่การต่อสู้ และการเปลี่ยนแปลงสังคมให้ดีขึ้น ทฤษฎีความขัดแย้งนี้ ผู้วิจัยใช้เป็นกรอบในการพิจารณาสถานการณ์ของคนไทยในรัฐกลันตันว่า ดำรงสถานภาพอย่างไร มีบทบาททางสังคมอย่างไร มีส่วนร่วมทางสังคมมากน้อยเพียงใด ภายใต้สภาพการเป็นชนกลุ่มน้อยในประเทศมาเลเซีย ที่มีความแตกต่างทั้งศาสนา และวัฒนธรรมประเพณี

1.4 แนวคิดเรื่องการจัดระเบียบสังคม

การจัดระเบียบสังคม หมายถึง การที่สังคมวางระเบียบแบบแผนและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ขึ้นมาเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับสมาชิกในสังคม เพื่อความสมดุล ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในสังคม พรรณนุพา นพวิทย์ (มปป:64-75) กล่าวถึง

สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดการจัดระเบียบสังคม คือ 1) ความแตกต่างกันของสมาชิกในสังคมทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา จำเป็นต้องมีแบบแผนเพื่อเป็นแนวปฏิบัติเพราะแต่ละคนมีความต้องการทางด้านร่างกาย อารมณ์และจิตใจไม่เหมือนกัน และต่างก็จะแสวงหาวิธีการต่าง ๆ ในอันที่จะสนองความต้องการของตนซึ่งจะนำมาซึ่งความวุ่นวายในสังคม 2) การที่มนุษย์อยู่ร่วมกันในสังคมเป็นความจำเป็น เพื่อความอยู่รอดที่จะกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกเพื่อบรรลุเป้าหมายความต้องการร่วมกัน และ 3) มนุษย์มีสัญชาตญาณตามธรรมชาติที่สำคัญคือการต่อสู้ การใช้อำนาจ การขัดแย้ง จึงจำเป็นต้องมีการสร้างแบบแผนแห่งการอยู่ร่วมกันเพื่อความเป็นระเบียบในสังคม

โครงสร้างของสังคม (Social Structure) เป็นแบบแผนของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในสังคมซึ่งเป็นกระบวนการที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง หรือเป็นการรวบรวมโครงร่างที่ประกอบเชื่อมโยงระหว่างกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคม ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งสามารถอธิบายแผนแห่งการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในสังคม องค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของโครงสร้างทางสังคม คือ 1) กลุ่มคนในสังคม ในทุกสังคมจะมีการรวมตัวของกลุ่มคนต่าง ๆ ที่มีวัตถุประสงค์ร่วมกันมีแบบแผนความสัมพันธ์ต่อกัน และกลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้จะมีการเชื่อมโยงเกี่ยวข้องกันกลายเป็นโครงสร้างรวมของสังคมโดยผ่านสถาบันต่าง ๆ 2) สถานภาพทางสังคม (Social Status) หมายถึง ตำแหน่งสิทธิที่คนครอบครองเป็นเจ้าของ สถานภาพทางสังคมเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของโครงสร้างสังคม เพราะเป็นสิ่งที่กำหนดแบบแผนความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกให้แสดงบทบาทตามตำแหน่งที่ตนครอบครองอยู่ 3) บทบาท (Role) หมายถึง แบบแผนพฤติกรรมที่สังคมวางแนวทางไว้และคาดหวังที่จะให้สมาชิกประพฤติปฏิบัติตามสถานภาพที่ตนดำรงอยู่ บทบาทจะสอดคล้องกับสถานภาพ และสถานภาพเป็นตำแหน่งที่สังคมกำหนดขึ้น บทบาทจะเป็นเครื่องชี้แนวทางการประพฤติปฏิบัติของบุคคลในสังคม และ 4) บรรทัดฐานทางสังคม (Social Norms) หมายถึง กฎเกณฑ์หรือแบบแผนของการประพฤติปฏิบัติในสถานการณ์หนึ่ง ๆ บรรทัดฐานทางสังคมเป็นเสมือนเครื่องชี้ทางแก่สมาชิกหรือเปรียบเสมือนการวางเกณฑ์มาตรฐานความประพฤติและแนวคิดอื่น ๆ ไว้สำหรับบุคคลในสังคม มีการปลูกฝังถ่ายทอดไปสู่คนรุ่นหลังในสังคมโดยผ่านกระบวนการสังคมประภคต (Socialization) สถานภาพ และบทบาทจะถูกกำหนดจากบรรทัดฐาน อันเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับสมาชิกในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยสมาชิกส่วนใหญ่ในสังคมเป็นผู้กำหนดร่วมกัน โดยบรรทัดฐานทางสังคมสามารถจำแนกได้เป็น วิถีประชาหรือวิถีชาวบ้าน (Folkways) จารีตและกฎศีลธรรม (Mores) และกฎหมาย (Laws)

กล่าวโดยสรุป การจัดระเบียบสังคมเป็นแนวทางติดต่อสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกันระหว่างสมาชิกในสังคมตั้งแต่ระดับบุคคลต่อบุคคล ระดับกลุ่ม ตลอดจนแบบแผนสำหรับสังคมส่วนรวม ซึ่งมีความจำเป็นสำหรับสังคมและการดำเนินชีวิตของมนุษย์ เพื่อประโยชน์ในการ

หลีกเลี่ยงข้อขัดแย้ง การละเมิดสิทธิซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่ความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงทางสังคม แนวคิดการจัดระเบียบทางสังคมนี้ผู้วิจัยจะให้เป็นกรอบในการวิเคราะห์สถานการณ์ภาพบทบาท และการควบคุมทางสังคมของคนไทยในรัฐกัลตันต้นประเทศมาเลเซีย

1.5 แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วม เป็นความร่วมมือของประชาชนไม่ว่าของปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มคนที่เห็นพ้องต้องกัน และเข้าร่วมรับผิดชอบ หรือเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม เพื่อดำเนินการพัฒนา และเปลี่ยนแปลงในทางที่ต้องการ โดยอาจจะทำผ่านกลุ่มหรือองค์การเพื่อให้บรรลุถึงการเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์ ซึ่งในการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นมีตั้งแต่การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ มีส่วนร่วมในผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล และการรายงานผล ดิน ปรัชญพฤทธิ (2543 : 624 – 627) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมว่าอาจจะทำได้โดยอาศัยมิติช่องทางของการมีส่วนร่วม มิติความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และมิติกลยุทธ์ กล่าวคือ การมีส่วนร่วมโดยอาศัยมิติช่องทาง มี 3 ประเภท คือ 1) การมีส่วนร่วมโดยผ่านช่องทางแบบขนบธรรมเนียมประเพณี หรือแบบโบราณ การมีส่วนร่วมประเภทนี้กระทำโดยอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและผู้ตาม เป็นญาติ หรือสนิทสนมคุ้นเคยกันมาก่อน 2) การมีส่วนร่วมโดยผ่านช่องทางของกระบวนการเลือกตั้ง เช่น การมีส่วนร่วมทางการเมืองระหว่างผู้แทนราษฎรและผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และ 3) การมีส่วนร่วมโดยผ่านช่องทางองค์กร เช่น การมีส่วนร่วมระหว่างสมาชิก สมาคมหรือสหภาพแรงงาน เป็นต้น

การมีส่วนร่วมโดยอาศัยมิติความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลซึ่ง Almond and Coleman (อ้างใน ดิน ปรัชญพฤทธิ. 2543: 625) ได้แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ 1) การมีส่วนร่วมโดยอาศัยเทือกเถาเหล่ากอ และเชื้อสกุล การมีส่วนร่วมประเภทนี้เน้นนามสกุลเป็นหลัก มิใช่พิจารณาจากผลงาน 2) การมีส่วนร่วมแบบเลือกที่รักมักที่ชัง (Particularistic) การมีส่วนร่วมประเภทนี้ ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมจะได้รับการปฏิบัติต่อกันแตกต่างกันไป โดยไม่เสมอภาคกันหมด 3) การมีส่วนร่วมแบบสากล (Universalistic) การมีส่วนร่วมประเภทนี้ สมาชิกทุกคนจะมีสิทธิเท่าเทียมกัน และได้รับการปฏิบัติตอบสนองอย่างยุติธรรม โดยไม่เสมอหน้ากัน

ประการสุดท้ายเป็นการมีส่วนร่วมโดยอาศัยมิติกลยุทธ์ มี 5 ประการ คือ 1) การมีส่วนร่วมโดยอาศัยกลยุทธ์การศึกษา ผู้นำมองว่าผู้ตามที่เข้ามามีส่วนร่วมนั้นเป็นคนที่โง่เขลาหรือมิฉะนั้นก็เป็นคนที่เจ็บไข้ ฉะนั้น ผู้นำจึงหลอกให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อที่ตนจะได้ให้การศึกษาหรือรักษาผู้ตามให้เป็นคนมีความรู้หรือหายจากความเจ็บไข้ 2) การมีส่วนร่วมโดยอาศัยกลยุทธ์การเปลี่ยนพฤติกรรม การมีส่วนร่วมประเภทนี้ มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เข้ามามีส่วนร่วมเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเสียใหม่ หลังจากได้เข้าเป็นสมาชิกของกลุ่ม 3) การมีส่วนร่วมโดยอาศัยกลยุทธ์ของการ

เพิ่มเติมจำนวนผู้ปฏิบัติงาน ในกรณีผู้นำหรือองค์การขาดกำลังคน 4) การมีส่วนร่วมโดยอาศัยกลยุทธ์การดึงผู้อื่นเข้ามาเป็นสมัครพรรคพวก ในกรณีนี้ผู้นำพยายามจะให้ผู้ที่ตามหิวคือได้กลายมาเป็นพรรคพวกตน และ 5) การมีส่วนร่วมโดยอาศัยกลยุทธ์อำนาจของชุมชน ในกรณีนี้ผู้นำจะพยายามดึงเอาผู้ที่มีอิทธิพลและจำนวนคนที่คิดว่าจะอยู่กับฝ่ายตนให้มาเป็นพรรคพวกของตนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ส่วน อรุณ วัชรธรรม (2544: 270) แบ่งการมีส่วนร่วมออกเป็น 3 ประเภท โดยอาศัยมิติระดับ คือ 1) การมีส่วนร่วมในแนวราบ (Horizontal) เป็นการมีส่วนร่วมที่ไม่มีผลจริงจังอะไรนักทั้งนี้เพราะผู้เข้าไปมีส่วนร่วมไม่ค่อยมีสิทธิมีเสียงอย่างจริงจัง 2) การมีส่วนร่วมในแนวตั้ง (Vertical) การมีส่วนร่วมประเภทนี้จะได้จากการที่ผู้ตามเข้าไปมีส่วนร่วมกับผู้นำ เนื่องจากมีผลประโยชน์ร่วมกันและทั้งสองฝ่ายจะต้องพึ่งพาอาศัยกัน และ 3) การมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหาร ซึ่งเป็นรูปแบบคาบเกี่ยว หรือแบบผสมผสานระหว่างการมีส่วนร่วมแบบแนวราบและแนวตั้ง กล่าวคือ เป็นการมีส่วนร่วมที่ผู้ตามพยายามจะเข้าไปปรับเปลี่ยนการตัดสินใจของผู้นำหรือแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กับผู้นำในทุกขั้นตอนของการบริหาร

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของคนไทยในรัฐกลันตันในสองประเด็นใหญ่ ๆ คือ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาในฐานะการเป็นพลเมืองของรัฐ กับ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาในฐานะที่เป็นคนเชื้อสายไทย ซึ่งประการแรกจะเกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับการเมือง และกฎหมาย ส่วนในประการหลังจะเกี่ยวข้องกับภารกิจอัตลักษณ์ ประเพณี วัฒนธรรม และความสัมพันธ์ทางสังคมอื่น ๆ

1.6 กฎหมายที่เกี่ยวข้องหรือส่งผลกระทบต่อคนไทยในมาเลเซีย

เนื่องจากมาเลเซียเป็นดินแดนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ของคนหลายเชื้อชาติทั้งคนมลายู คนจีน คนอินเดีย และชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ อีกหลายเผ่าพันธุ์ ทำให้จำเป็นต้องมีรูปแบบในการควบคุมดูแลพลเมืองที่เป็นการเฉพาะ และการประชาชนส่วนใหญ่เป็นคนมลายูนับถือศาสนาอิสลามและมีอำนาจทางการปกครองมาตั้งแต่อดีต จึงพยายามที่สงวนรักษาความมั่นคงด้านต่าง ๆ แก่กลุ่มคนเหล่านี้ ซึ่งรูปแบบการบริหารจัดการเผ่าพันธุ์ที่มีอยู่อย่างหลากหลายจึงปรากฏในกฎหมายของประเทศ ดังที่อาจารย์นิฮับดุลรากิบ บินนิสฮัสซัน (2550: เว็บไซต์) ได้รวบรวมสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญมาเลเซีย และกฎหมายซึ่งมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับความแตกต่างของชนเผ่าทั้งโดยตรงและโดยอ้อม กล่าวคือ มาตรา 3: ศาสนาประจำสหพันธรัฐ กำหนดให้ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาสำหรับสหพันธรัฐ แต่ศาสนาอื่นสามารถนับถือและประกอบศาสนพิธีในดินแดนต่างๆของสหพันธรัฐได้ มาตรา 8 เรื่องความเสมอภาพ กำหนดให้ทุกคนมีความเสมอภาพในด้านกฎหมายและมีสิทธิได้รับการปกป้องจากกฎหมายด้วยความเสมอภาพ มาตรา 10 อิสระในการพูด ชุมนุม และจัดตั้งสมาคม อนุญาตให้ผู้มีสัญชาติทุกคนมีสิทธิที่จะชุมนุมโดยสันติและปราศจากอาวุธ และผู้มี

สัญชาติทุกคนมีสิทธิ์จัดตั้งสมาคม มาตรา 11 ความอิสระในการนับถือศาสนา ให้ทุกคนมีสิทธิ์ที่จะนับถือศาสนาและประกอบพิธีทางศาสนาของตนเอง แต่มีการสกัดกั้นการเผยแพร่ความเชื่อหรือศาสนาอื่นในหมู่ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม มาตรา 152 กำหนดให้ภาษามลายูเป็นภาษาแห่งชาติ และมาตรา 160 ได้อธิบายชี้เฉพาะไปว่า "มลายู" หมายถึง บุคคลใดๆ ที่นับถือศาสนาอิสลาม ต้องพูดภาษามลายู ดำเนินชีวิตตามขนบธรรมเนียมประเพณีมลายูและเกิดก่อนวันเอกราชในสหพันธรัฐหรือสิงคโปร์ หรือมารดาหรือบิดาเกิดในสหพันธรัฐหรือในสิงคโปร์ หรือในวันเอกราชโดยตั้งถิ่นฐานอยู่ในสหพันธรัฐหรือสิงคโปร์หรือเป็นลูกหลานของบุคคลดังกล่าว

ในส่วนบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติที่แตกต่างของเผ่าพันธุ์ อาจารย์นิฮ์อับดุลรากีบ บินนิสอัสซัน (2550: เว็บไซต์) กล่าวว่าไว้ว่าการสงวนที่ดินสำหรับคนพื้นเมือง หรือ คนอัสรีนั้น มีหน่วยงานที่เรียกว่า Jabatan Hal Ehwal Orang Asli เป็นผู้ดำเนินการ สำหรับคนมลายูเองก็มีการสงวนที่ดินเช่นกันเรียกว่า Tanah Rezab Melayu ส่วนรัฐกลันตันมีความพิเศษกว่านั้นคือ แม้ที่ดินจะสงวนสำหรับคนมลายูก็ตาม แต่ถ้าคนมลายู คนนั้นไม่ใช่คนกลันตัน เขาผู้นั้นไม่สามารถที่จะซื้อที่ดินสงวนสำหรับคนมลายูในรัฐกลันตันได้ การซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ บ้านเรือนนั้น มี 2 ชนิด คือ ที่ดินสงวนสำหรับคนมลายู หรือ Tanah Rezab Melayu และที่ดินที่บุคคลใดๆ ไม่จำกัดศาสนา เชื้อชาติ หรือ รัฐที่ตั้งถิ่นฐานทำการซื้อขายได้ หรือที่เรียกว่า Tanah Pegangan bebas หรือ Free Hold Land กล่าวเฉพาะนั้นคนมลายู หมายถึง คนที่มีเชื้อชาติมลายู พูดภาษามลายู ยึดถือขนบธรรมเนียมประเพณีมลายู นับถือศาสนาอิสลาม ส่วนชาวภูมิมิตร หรือ Bumiputra หมายถึงผู้เป็นคนดั้งเดิมของประเทศมาเลเซีย นอกจากนี้ที่เป็นชาวมลายูแล้ว ยังมีที่เป็นชนเผ่าดั้งเดิมต่างๆ ในรัฐซาบะห์ และรัฐซาราวัก ในที่นี้ยังรวมถึงชาวมลายูดั้งเดิม หรือ คนอัสลี ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยพุทธ ในรัฐกลันตัน รัฐตรังกานู รัฐเคดะห์ รัฐเปอรลิส อีกด้วย สำหรับชาวภูมิมิตรนั้นไม่จำเป็นต้องนับถือศาสนาอิสลาม

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องนี้ ผู้วิจัยได้จำแนกการศึกษาออกเป็นสองกลุ่มใหญ่ ๆ คือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบริบทของคนไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ประกอบด้วยการตั้งถิ่นฐานวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิต และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการบทบาททางสังคม และการมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ของคนไทยในรัฐกลันตัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

คนไทยในรัฐทางเหนือของมาเลเซีย มีการรวมกลุ่มกันเป็นชุมชน ซึ่งมีความหนาแน่นอยู่ที่รัฐเคดาร์ และรัฐกลันตัน ดังที่คำนวน บัญสนอง (2546:110) ได้ศึกษาพัฒนาการทางสังคมและวัฒนธรรมของชนชาติไทในรัฐตอนเหนือของมาเลเซีย พบว่า มีชาวมลายูเชื้อสายไทยในกลันตันตั้งถิ่นฐานอยู่มากเป็นอันดับสอง รองจากรัฐเคดะห์ (ไทรบุรี) และจากการสำรวจรวมใน

ประชากรในปี ค.ศ.1998 รัฐกลันตันมีประชากรทั้งสิ้นประมาณ 1,378,100 คน คิดเป็นร้อยละ 6.2 ของประชากรทั้งประเทศ และมีชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยคิดเป็นร้อยละ 1.8

ด้านประวัติความเป็นมาของคนไทยในรัฐกลันตัน มีผู้ทำการศึกษาไว้เป็นจำนวนมาก โดยส่วนใหญ่จะมีข้อค้นพบที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือไม่ปรากฏหลักฐานที่แน่ชัดว่าคนไทยมาอาศัยอยู่ในดินแดนแถบนี้ยาวนานแค่ไหน หากเพียงแต่สันนิษฐานตามข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ค้นพบเพียงเล็กน้อยเท่านั้น เช่น อังรงค์ดี อายุวัฒน์นะ (2547: 182-184) ทำการศึกษาเรื่องคนไทยในมาเลเซีย พบว่า จากหลักฐานต่าง ๆ คนไทยอาศัยอยู่ในรัฐกลันตันกว่า 400 ปีแล้ว เช่นเดียวกับ Louis Golomb (อ้างใน Alexander Horstmann. 2002: 17) กล่าวโดยสรุปว่าคนไทยในกลันตันอาศัยอยู่ในที่ดินแดนแห่งนี้มานานแล้ว ซึ่งต่อมากลายเป็นชนกลุ่มน้อย คนไทยกลันตันมีความเด่นชัดทางวัฒนธรรม และนับถือศาสนาพุทธนิกายเถรวาท บทบาทของคนไทยกลุ่มนี้มีความรักใคร่ปรองดอง มีการถือปฏิบัติที่เกี่ยวข้องความเชื่อ เวทมนต์คาถา และขอบเลี้ยงโชค ในขณะที่ Robert L.Winzeler (1985: 66-98) พบว่าการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มคนไทยนั้นมีแหล่งที่มาไม่ค่อยแน่ชัด ข้อมูลที่มีส่วนใหญ่น่าได้มาจากการบอกเล่าเท่านั้น ข้อมูลการตั้งถิ่นฐานของคนไทยจึงเป็นข้อมูลทุติยภูมิ ไม่เหมือนคนจีนที่มีหลักฐานการบันทึกมากกว่า

ด้านวัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิต พบว่าคนไทยในกลันตันมีวิถีชีวิตคล้ายคลึงกับคนไทยในประเทศไทย ทั้งในด้านภาษา ศาสนา และวัฒนธรรมประเพณี คนไทยจะอาศัยอยู่รวมกันเป็นชุมชน มีวัดเป็นศูนย์กลางทั้งในด้านศาสนาและวัฒนธรรมประเพณี ดังการศึกษาของ Alexander Horstmann (2002:17-26) ที่พบว่า ชุมชนชาวไทยนอกจากอาศัยวัดเพื่อวัตถุประสงค์ทางศาสนาแล้ว ถ้ายังใช้เพื่อฟื้นฟูเอกลักษณ์เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย เช่นภาษา ธรรมเนียมไทย และมรรยาทไทย พระสงฆ์ในรัฐกลันตันนอกจากมีหน้าที่ในการปฏิบัติตามพระธรรมวินัย ยังมีบทบาทพิเศษคือการเป็นครูสอนภาษาไทยและธรรมเนียมไทยอีกด้วย ขณะที่ Robert L.Winzeler (1985: 66-98) ยังพบว่า วัฒนธรรมของคนไทยกลันตัน มีความสอดคล้องกับวิถีชาวบ้านชนบท และแนวปฏิบัติตามหลักศาสนาพุทธ นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้ความเชื่ออื่น ๆ เข้ามาผสมผสานกับวัฒนธรรมไทยด้วย เช่นความเชื่อแบบจีนจะมีเห็นอยู่ทั่วไปในวัดพุทธ คนไทยพุทธนิยมจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างต่อเนื่องโดยใช้วัดเป็นศูนย์กลาง

การศึกษาของสุธานี เพ็ชรทอง (2547:93) เรื่องประเพณีการทำบุญเดือนสิบของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยในอำเภอคุมปัต รัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย ได้ช่วยยืนยันถึงความมั่นคงในวิถีชีวิตแบบไทย กล่าวคือในการทำบุญเดือนสิบนี้ชาวบ้านมีความเคร่งครัดในระเบียบประเพณีทุกขั้นตอน และปฏิบัติด้วยความศรัทธาอย่างแรงกล้า โดยมีเจตนาแฝงเพื่อเป็นเกราะป้องกันสังคมไม่ให้ถูกกลืนกลาย ไปกับสังคมนอกข้างที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่าง สอดคล้องกับนิพนธ์ ทิพย์ศรีนimit

(2546:17) ที่สืบค้นข้อมูลเบื้องต้นเพื่อศึกษาตัวตนทางวัฒนธรรมของคนไทยในรัฐตอนเหนือของมาเลเซีย สรุปว่าคนไทยในรัฐตอนเหนือของประเทศมาเลเซียต้องเผชิญกับอุปสรรคต่างๆในท่ามกลางการปกครองของวัฒนธรรมมุสลิมและความหลากหลายทางชาติพันธุ์ แต่ยังสามารถปรับตัวและดำรงไว้ซึ่งตัวตนทางวัฒนธรรมของตนเองไว้ได้ รู้จักปรับตนเองให้สามารถผสมผสานกับกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวมาเลเซียเชื้อสายจีน

Robert L. Winzeler (1985: 66-98) ทำการศึกษาความสัมพันธ์ของชนกลุ่มน้อยในรัฐกลันตัน โดยมุ่งศึกษาไปที่ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนจีน และกลุ่มคนไทย พบว่าพัฒนาการทางสังคมไทยในกลันตันมีลักษณะคล้าย ๆ กับชุมชนของชาวจีน กล่าวคือที่อยู่อาศัยทั้งของชาวไทยและชาวจีนมักอยู่ในพื้นที่ที่ไม่มีมุสลิม และเป็นพื้นที่ที่มีแม่น้ำหรือติดลำน้ำ ในสถานการณ์ประกอบอาชีพนั้น จะทำเกษตรกรรม ในขณะที่เดียวกันบุคลิกของคนไทยจะอ่อนหวานนุ่มนวลจึงสามารถปรับตัวให้เข้ากับกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ ได้ดีกว่าคนจีน

ด้านบทบาททางสังคมและการมีส่วนร่วมของคนไทยในมาเลเซีย Roger Kershaw (อ้างใน Alexander Horstmann, 2002: 17) ได้ศึกษาเรื่ององค์ประกอบของการเมืองท้องถิ่น ของชนกลุ่มน้อยชาวไทยในกลันตัน พบว่า ความเป็นอื่นของชนกลุ่มน้อยชาวไทยดำรงอยู่ระหว่างชาวจีนและชาวมลายู ที่ฝ่ายหนึ่งยึดครองระบบเศรษฐกิจ และอีกฝ่ายอยู่ภายใต้กระแสการเติบโตของอิสลามานูวัตร์ ขณะที่หนี้อับดุลราฮิบ บินนิฮัสซัน (2550:เว็บไซต์) ได้เผยแพร่บทความทางเว็บไซต์ของศูนย์นุชนิตาราศึกษา ในประเด็นการเมืองกับการมีส่วนร่วมของชนกลุ่มน้อย กล่าวว่าสำหรับชุมชนคนไทยนั้น มีความสัมพันธ์กับจีนจนเกือบจะเรียกได้ว่าเป็นพี่น้องกันกับชุมชนคนจีน ด้วยทั้งสองกลุ่มมีศาสนาพุทธเป็นตัวเชื่อม จากความสัมพันธ์ดังกล่าว ทำให้คนจีนส่วนหนึ่งสามารถพูดภาษาไทยได้ แต่ก่อนหน้าที่พรรค UMNO จะรับสมาชิกจากกลุ่มภุมิบุตร(Bumiputra) อื่น ๆ ที่ไม่ได้นับถือศาสนาอิสลามนั้น ชุมชนไทยส่วนหนึ่งได้เป็นสมาชิกพรรค Gerakan ซึ่งเป็นพรรคที่คนมาเลเซียเชื้อสายจีนเป็นสมาชิกจำนวนมาก ดังนั้นพรรค Gerakan จึงเป็นพรรคทางเลือกสำหรับชุมชนชาวไทยพุทธ แต่ภายหลังจากพรรคUMNOได้เปิดรับสมาชิกพรรคที่มีสถานะเป็นภุมิบุตร (Bumiputra) ที่ไม่ได้นับถือศาสนาอิสลาม ทำให้คนมาเลเซียเชื้อสายไทยพุทธมีสิทธิ์เป็นสมาชิกพรรค UMNO ปัจจุบันมีการจัดตั้งพรรค UMNO ในชุมชนคนไทยถึงอย่างไรก็ตามพรรค Gerakan ก็ยังคงเป็นพรรคที่ได้รับการสนับสนุนจากชุมชนคนมาเลเซียเชื้อสายไทยพุทธ

อนุสรณ์ เมฆบุตร (2549:175-176) ได้ศึกษาการบูรณาการชาติพันธุ์ในรัฐพหุสังคม:กรณีศึกษากลุ่มชาติพันธุ์สยามในรัฐเคดาร์ ประเทศมาเลเซีย กล่าวโดยสรุปว่า กระบวนการบูรณาการของรัฐต่อชาวสยาม ได้ส่งผลให้เกิดการปรับตัวทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการเมือง และการแสดงออกในความเป็นตัวตนรูปแบบต่าง ๆ จะเห็นได้ว่าในด้านเศรษฐกิจที่มีการ

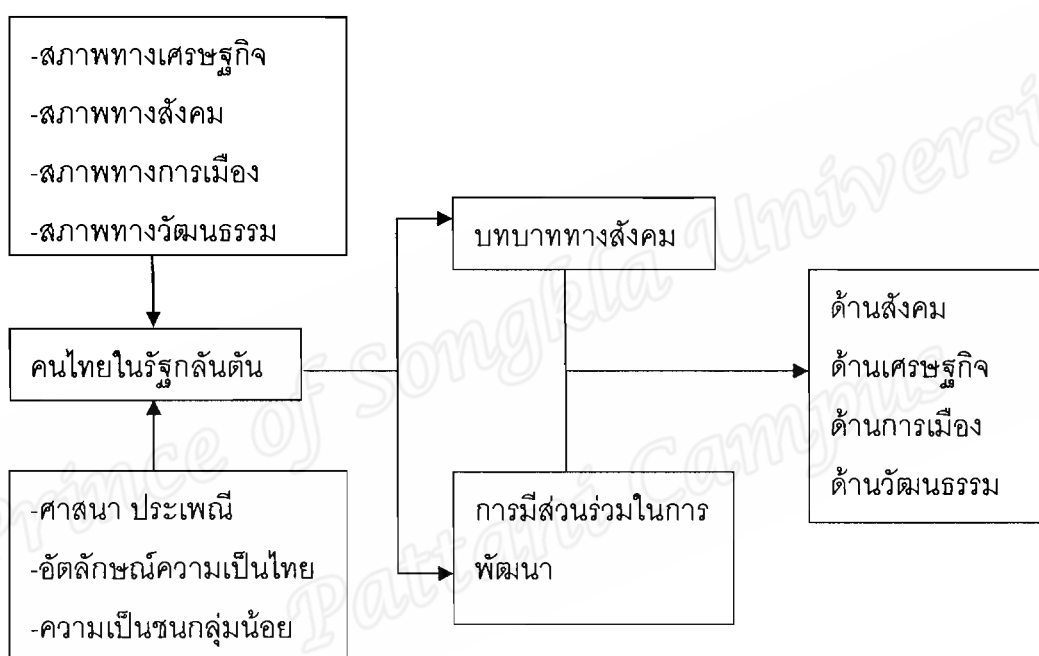
ปรับตัวของชาวสยามเพื่อให้สามารถเข้าสู่นโยบายของรัฐและโอกาสที่รัฐจะให้แก่ชาวภูมิบุตร ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายๆ อย่างไม่ว่าจะเป็นความรู้ความสามารถซึ่งส่วนใหญ่มักเกิดขึ้นกับคนรุ่นใหม่ ในด้านสังคมจะเห็นได้ว่าการศึกษาคำทำให้คนรุ่นใหม่มีการปรับตัวตามนโยบายการศึกษาของรัฐ โดยเฉพาะความรู้ทางด้านภาษามลายูและวัฒนธรรมมาเลเซีย ส่วนด้านการเมืองพบว่าชาวสยามมีส่วนร่วมทางการเมือง ยอมรับนโยบายและเงื่อนไขของพรรคการเมืองที่มีอำนาจในการปกครอง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของผู้ที่ต้องการมีส่วนร่วมเป็นสำคัญ

สุริยะ สะนิวา (2550: เว็บไซต์) อาจารย์ประจำสาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา ได้ศึกษาเรื่อง ผู้แทนทางการเมืองของชนกลุ่มน้อย: ศึกษากรณีชาวมุสลิมเชื้อสายมลายูในชายแดนใต้ประเทศไทยและชาวพุทธเชื้อสายไทยในชายแดนเหนือประเทศมาเลเซีย พบว่า ปัจจุบันคนไทยเริ่มมีการก่อตั้งองค์กรที่ถูกต้องตามกฎหมายเพื่อเรียกร้องความเป็นธรรมคือ ความเป็นบุมีปุตรา (เจ้าของแผ่นดิน) สมัยอดีตประมาณปี 1960s (พ.ศ. 2503) นั้นเริ่มมีสมาคมสยามเคดาห์ – เปอรลิสที่พยายามต่อสู้เพื่อคงไว้ซึ่งภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยในมาเลเซีย มีการเปิดโรงเรียนสอนภาษาไทยและมีการสอนให้รักชาติไทย รักศาสนาพุทธเทิดทูนพระมหากษัตริย์ไทย มีการยกธงชาติไทยควบคู่กับธงชาติมาเลเซีย แต่จะไม่มีขบวนการที่เคลื่อนไหวนอกระบบหรือวิธีการที่รุนแรงอย่างที่เกิดขึ้นจากชาวมุสลิมเชื้อสายมลายูในภาคใต้ของประเทศไทย การต่อสู้ทางสายกลางของชาวพุทธเชื้อสายไทยนั้น นับว่าประสบความสำเร็จอย่างงดงาม เพราะว่าชาวพุทธเชื้อสายไทยถึงแม้ว่า ไม่มีสถานภาพเป็นบุมีปุตรา แต่สิทธิต่างๆ หมายถึง สิทธิด้านการเมืองเศรษฐกิจและสังคม จะเหมือนกับบุมีปุตราที่เป็นชาวมลายูทุกประการ ปัจจุบันนี้ ชาวพุทธเชื้อสายไทยจึงมีสถานภาพพิเศษซึ่งถือว่าเป็นสถานภาพที่สูงกว่าชาวจีนและชาวอินเดียในมาเลเซีย การขอประกาศวัฒนธรรมไทยเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมแห่งชาติ และการขอประกาศวันสงกรานต์เป็นวันหยุดราชการ ทั้งสองประเด็นดังกล่าวถือว่าสำคัญ เพราะการที่ไม่ได้แสดงออกซึ่งวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในชาตินั้น ส่อให้เห็นว่า วัฒนธรรมของชาวพุทธเชื้อสายไทยกำลังถูกกลืนจากกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มใหญ่

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่าที่มาของคนไทยในรัฐกลัน ประเทศมาเลเซียยังไม่สามารถระบุได้อย่างแน่ชัดว่าเข้ามาอยู่ตั้งแต่เมื่อไหร่ และมาจากไหน แต่ในปัจจุบันคนไทยกลุ่มนี้มีสถานะเป็นพลเมืองของมาเลเซียแต่มีเชื้อสายเป็นคนไทย ยังคงรักษาอัตลักษณ์ของความเป็นไทยไว้อย่างเหนียวแน่นทั้งในด้านภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม แต่ด้วยความที่เป็นชนกลุ่มน้อยในประเทศมาเลเซียจึงมีการดิ้นรนเพื่อเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมของกลุ่มผู้นำหัวก้าวหน้า โดยข้อมูลสำคัญในการศึกษาเอกสารครั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้เป็นกรอบในการศึกษาบทบาททางสังคมและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของคนไทยในรัฐกลันต้นประเทศมาเลเซียต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กรอบทฤษฎีการกระทำระหว่างกันด้วยสัญลักษณ์ ทฤษฎีความขัดแย้ง แนวคิดการจัดระเบียบทางสังคม และแนวคิดการมีส่วนร่วม มาอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับคนไทยในรัฐกัลตันต้นประเทศมาเลเซียในด้านวัฒนธรรมประเพณี อัตลักษณ์ความเป็นไทย ความเป็นชนกลุ่มน้อย ตลอดจนสภาพการดำรงอยู่ของคนไทยด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม แล้ววิเคราะห์ให้เห็นภาพบทบาททางสังคมและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาครอบคลุมมิติด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผลของการศึกษาครั้งนี้จะทำให้ทราบวิถีชีวิต อัตลักษณ์ สถานภาพ ตลอดจนบทบาททางสังคมและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของคนไทยในรัฐกัลตันต้น ประเทศมาเลเซีย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ และเป็นกรณีเปรียบเทียบการดูแลคนไทยเชื้อสายมาลายูที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของไทยอีกด้วย